

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky

Informácia k uplatňovaniu nezdaniteľnej časti základu dane na manželku/manžela za zdaňovacie obdobie 2013

Od 1. januára 2013 nadobudla účinnosť novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, ktorá ustanovením § 11 ods. 4 písm. a) **definuje manželku** (manžela) na účely uplatnenia nezdaniteľnej časti základu dane.

Za manželku (manžela), na ktorú si daňovník môže uplatniť nezdaniteľnú časť základu dane podľa § 11 ods. 3 zákona o dani z príjmov, **sa považuje manželka** (manžel) **žijúca s daňovníkom v domácnosti, ktorá v príslušnom zdaňovacom období spĺňa aspoň jednu z týchto podmienok:**

- v príslušnom zdaňovacom období sa starala o **vyživované maloleté dieťa** žijúce s daňovníkom v domácnosti, alebo
- v príslušnom zdaňovacom období poberala peňažný príspevok na opatrovanie podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, alebo
- bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie, alebo
- sa považuje za občana so zdravotným postihnutím, alebo
- sa považuje za občana s ťažkým zdravotným postihnutím.

Za vyživované maloleté dieťa sa považuje dieťa vlastné, osvojené, dieťa prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu a dieťa druhého z manželov, na ktoré sa poskytuje rodičovský príspevok podľa zákona č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tento rodičovský príspevok sa poskytuje na dieťa:

- do troch rokov veku,
- do šiestich rokov veku, ktoré má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, alebo
- do šiestich rokov veku, ktoré je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, najdlhšie tri roky od právoplatnosti prvého rozhodnutia o zverení dieťaťa do starostlivosti tej istej oprávnenej osobe.

Za občana so zdravotným postihnutím sa považuje občan uznaný za invalidného podľa zákona č. 461/2003 o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Za občana s ťažkým zdravotným postihnutím sa považuje občan so zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 %, ktorému vznikol nárok na kompenzáciu podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Splnenie všetkých podmienok sa posudzuje vždy k začiatku každého kalendárneho mesiaca.

Ak daňovník spĺňa podmienky na uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na manželku (manžela) **iba jeden alebo niekoľko kalendárnych mesiacov** v zdaňovacom období, môže si znížiť základ dane o nezdaniteľnú časť základu dane zodpovedajúcu 1/12 nezdaniteľnej časti za každý kalendárny mesiac, na začiatku ktorého boli splnené podmienky na uplatnenie tejto nezdaniteľnej časti základu dane.

Upozornenie:

Nezdaniteľnú časť základu dane na manželku (manžela) nemožno uplatniť z príjmov z prenájmu nehnuteľností, z príjmov z použitia diela a použitia umeleckého výkonu, z príjmov z kapitálového majetku a z ostatných príjmov.

Nezdaniteľnú časť základu dane na manželku (manžela) nemožno uplatniť ani na družku alebo druha žijúcu s daňovníkom v domácnosti.

Výška nezdaniteľnej časti základu dane na manželku (manžela) závisí :

- od výšky vlastného príjmu manželky (manžela) a
- od dosiahnutého základu dane daňovníka v zdaňovacom období

Výpočet nezdaniteľnej časti základu dane (NČZD) na manželku (manžela)

Ak je **základ dane** daňovníka **rovný alebo nižší ako 34 401,74 eura**, NČZD na manželku (manžela) závisí od výšky vlastného príjmu manželky (manžela) nasledovne:

- ak manželka (manžel) žijúca s ním v domácnosti nemala žiadny vlastný príjem, NČZD na manželku (manžela) predstavuje sumu **3 735,94 eura**,
- ak manželka (manžel) žijúca s ním v domácnosti mala vlastný príjem **nepresahujúci sumu 3 735,94 eura**, tak NČZD predstavuje **rozdiel medzi 3 735,94 a vlastným príjmom** manželky (manžela),
- ak manželka (manžel) žijúca s ním v domácnosti mala vlastný príjem **presahujúci sumu 3 735,94 eura**, tak NČZD na manželku (manžela) **sa rovná nule**.

Ak je **základ dane** daňovníka **vyšší ako 34 401,74 eura**, NČZD na manželku (manžela) sa taktiež odvíja od výšky vlastného príjmu manželky (manžela) takto:

- ak manželka (manžel) žijúca s ním v domácnosti nemala žiadny vlastný príjem, NČZD na manželku (manžela) predstavuje sumu vo výške **rozdielu medzi 12 336,372 a jednej štvrtiny základu dane daňovníka**, ak táto suma je nižšia ako nula, NČZD na manželku (manžela) sa rovná nule,
- ak manželka (manžel) žijúca s ním v domácnosti mala vlastný príjem, NČZD na manželku (manžela) predstavuje sumu vo výške **rozdielu medzi 12 336,372 a jednej štvrtiny základu dane daňovníka zníženú o výšku vlastného príjmu manželky (manžela)**, ak táto suma je nižšia ako nula, NČZD na manželku (manžela) sa rovná nule.

Príklady:

Príklad č. 1:

Manželka sa celý rok 2013 starala o dieťa do troch rokov veku, dostávala rodičovský príspevok a na základe dohody o vykonaní práce (za obdobie január až september 2013) mala príjem 1 250 eur.

Podmienka pre uplatnenie NČZD na manželku (starostlivosť o dieťa do troch rokov veku) bola splnená.

Manžel si môže uplatniť NČZD na manželku za celých 12 mesiacov, do vlastného príjmu manželky sa započíta príjem plynúci z manželkinej dohody (znížený o odvody).

Výška NČZD na manželku bude závisieť aj od dosiahnutého základu dane manžela.

Príklad č. 2:

Manželia žijú v spoločnej domácnosti a vyživujú dieťa, ktoré dovŕšilo 3 roky dňa 1. augusta 2013. Manželka nepoberala v zdaňovacom období žiadny zdaniteľný ani oslobodený príjem. Manželka bola poberateľkou rodičovského príspevku. Manželov základ dane nepresiahol sumu 34 401,74 eura.

Podmienka pre uplatnenie NČZD na manželku (starostlivosť o dieťa do troch rokov veku) bola splnená za 7 mesiacov (vlastný príjem manželky je nula).

Výpočet NČZD na manželku daňovníka za 7 mesiacov je nasledovný: $3\,735,94 \div 12 \times 7 = 2\,179,298333$, po zaokrúhlení 2 179,30 eura.

Manžel má nárok na uplatnenie NČZD na manželku v sume 2 179,30 eura.

Príklad č. 3:

Manželka v januári – marci 2013 pracovala (príjem znížený o odvody 1 200 eur), od apríla 2013 bola práce neschopná (nemocenské dávky počas PN 1 000 eur), potom nastúpila na materskú dovolenku a v auguste 2013 sa narodilo dieťa. Manželov základ dane za rok 2013 bol nižší ako 34 401,74 eur.

Podmienka pre uplatnenie NČZD na manželku (starostlivosť o dieťa do troch rokov veku) bola splnená počas 4 mesiacov roka 2013.

Do vlastného príjmu manželky sa započíta príjem v zamestnaní, znížený o odvody (1 200 eur) plus nemocenské dávky počas PN (1 000 eur). Vlastný príjem manželky je 2 200 eur.

Výpočet NČZD na manželku je: $3\,735,94 - 2\,200 = 1\,535,94$

$1\,535,94 \div 12 \times 4 = 511,98$ eura. Manželovi vzniká nárok na uplatnenie NČZD na manželku za 4 mesiace v sume 511,98 eura.

Príklad č. 4 :

Manželom sa v júni 2013 narodilo dieťa. Manželka od začiatku roka pracovala, potom nastúpila na materskú dovolenku a poberala materské, od decembra 2013 poberala rodičovský príspevok. Vlastný príjem manželky za rok 2013 bol 3 000 eur (príjem zo zamestnania znížený o odvody plus materské). Manželov základ dane za rok 2013 bol nižší ako 34 401,74 eur.

Podmienky pre uplatnenie NČZD na manželku (starostlivosť o dieťa do troch rokov veku) boli splnené od 1.7. do 31.12.2013.

Do vlastného príjmu manželky sa započíta príjem v zamestnaní (znížený o odvody), materské, rodičovský príspevok (štátna sociálna dávka) sa nezapočíta.

Výpočet NČZD na manželku je: $3735,94 - 3000 = 735,94$

$735,94 \div 12 \times 6 = 367,97$ eura (zaokrúhlené na celé centy nahor)

Manželovi vzniká nárok na uplatnenie NČZD na manželku za 6 mesiacov v sume 367,97 eura.

Príklad č. 5:

Druh a družka žijú v spoločnej domácnosti, družka do nástupu na materskú dovolenku pracovala, v júni 2013 sa im narodilo dieťa, manželstvo uzatvorili v októbri 2013. Vlastný príjem manželky za rok 2013 bol 3 000 eur (príjem zo zamestnania znížený o odvody plus materské). Manželov základ dane za rok 2013 bol nižší ako 34 401,74 eur.

Podmienky pre uplatnenie NČZD na manželku (starostlivosť o dieťa do troch rokov veku) boli splnené od 1.11. do 31.12.2013 (za dva mesiace).

Výpočet NČZD na manželku je: $3735,94 - 3000 = 735,94$

$735,94 \div 12 \times 2 = 122,66$ eura (zaokrúhlené na celé centy nahor)

Manželovi vzniká nárok na uplatnenie NČZD na manželku za 2 mesiace v sume 122,66 eura.

Príklad č. 6:

Manželom bolo v roku 2012 zverené dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov. Dieťa sa narodilo 10.5.2011. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 15.10.2012. Manželke v zdaňovacom období roka 2013 boli vyplatené nemocenské dávky vo výške 260 eur a vyhrala nepeňažnú cenu vo výške 100 eur (z TV súťaže). Iný príjem manželka nemala. Manželia poberali na dieťa rodičovský príspevok. Manželov základ dane nepresiahol sumu 34 401,74 eura.

Manžel má nárok na uplatnenie NČZD na manželku za celé zdaňovacie obdobie roka 2013, nakoľko tri roky od právoplatnosti rozhodnutia o náhradnej starostlivosti o dieťa uplynú až v roku 2015. Vlastný príjem manželky za rok 2013 tvoria vyplatené nemocenské dávky (počas PN) 260 eur a výška výhry 100 eur, t.j. 360 eur.

NČZD na manželku daňovníka predstavuje rozdiel medzi sumou 3 735,94 a vlastným príjmom manželky.

Výpočet: $3\,735,94 - 360 = 3\,375,94$ eura.

Príklad č. 7:

Manželka sa celý rok 2013 starala o dieťa, ktoré dovŕšilo vek troch rokov 10.10. 2013. Počas rodičovskej dovolenky na základe dohody o vykonaní práce mala príjem 500 eur (po odpočítaní odvodov). Po skončení rodičovskej dovolenky sa od 11.10 2013 vrátila do zamestnania, kde dosiahla do konca roka 2013 príjem po odpočítaní odvodov 1700 eur. Manželov základ dane za rok 2013 bol nižší ako 34 401,74 eur.

Podmienka pre uplatnenie NČZD na manželku (starostlivosť o dieťa do troch rokov veku) bola splnená počas 10 mesiacov roka 2013.

Do vlastného príjmu manželky sa započíta príjem na dohodu znížený o odvody (500 eur) plus príjem v zamestnaní, znížený o odvody (1700 eur).

Výpočet NČZD na manželku je: $3735,94 - 2\,200 = 1\,535,94$

$1\,535,94 \div 12 \times 10 = 1\,279,95$ eura.

Manželovi vzniká nárok na uplatnenie NČZD na manželku za 10 mesiacov v sume 1 279,95 eura.

Príklad č. 8:

Manželka sa stala v priebehu februára 2013 poberateľkou peňažného príspevku na opatrovanie v celkovej výške 2 500 eur za rok. Manželov základ dane nepresiahol sumu 34 401,74 eura.

Podmienka pre uplatnenie NČZD na manželku (poberanie peňažného príspevku na opatrovanie) je splnená za 10 mesiacov.

Výpočet NČZD na manželku je: $3\,735,94 - 2\,500$ (vlastný príjem manželky) = $1\,235,94$
 $1\,235,94 \div 12 \times 10 = 1\,029,95$ eura.

Manželovi vzniká nárok na uplatnenie NČZD na manželku iba za 10 mesiacov, čo je $1\,029,95$ eura.

Príklad č. 9:

Manžel dosiahol základ dane 35 000 eur, manželka bola zapísaná do zoznamu uchádzačov o zamestnanie od 1.1.2013 do 30.9.2013 a poberala dávky v nezamestnanosti 5 mesiacov v úhrnnej výške 3 500 eur.

Podmienka pre uplatnenie NČZD na manželku (zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie) je splnená za 9 mesiacov.

Vlastný príjem manželky je 3 500 eur (úhrnná suma vyplatených dávok v nezamestnanosti za 5 mesiacov).

Postup pri výpočte NČZD na manželku je nasledovný:

- keďže základ dane manžela je vyšší ako 34 401,74 eura, najprv sa vypočíta rozdiel medzi sumou 12 336,372 a jednou štvrtinou základu dane ($1/4$ z 35 000 = 8 750), t.j. rozdiel predstavuje sumu ($12\,336,372 - 8\,750$) = 3 586,372
- od vypočítanej sumy (3 586,372) sa odpočíta vlastný príjem manželky (3 500), NČZD na manželku predstavuje sumu 86,372 eura za celý rok 2013
- z toho za 9 mesiacov výška NČZD na manželku ($86,372 \div 12 \times 9$) je 64,779 po zaokrúhlení 64,78 eura.

Manželovi vzniká nárok na uplatnenie NČZD na manželku za 9 mesiacov v sume 64,78 eura.

Príklad č. 10:

Manželka bola od 1.1. do 30.8. 2013 evidovaná na úrade práce, podporu dostávala vo výške 130 eur mesačne. Okrem toho vykonávala práce na dohodu (na obmedzený počet hodín), za čo mala príjem 150 eur mesačne.

Keďže sú splnené podmienky na uplatnenie NČZD na manželku - manželka ja evidovaná na úrade práce, za obdobie január - august 2013 si môže manžel uplatniť NČZD na manželku zníženú o vlastný príjem manželky za 8 mesiacov (t.j. za obdobie kedy bola manželka evidovaná na úrade práce ($8 \times 130 + 12 \times 150 = 2\,840$)).

Výška NČZD na manželku bude závisieť aj od dosiahnutého základu dane manžela.

Príklad č. 11:

Manželka sa celý rok 2013 starala o dieťa, ktoré dovŕšilo vek troch rokov 20.10. 2013. Počas rodičovskej dovolenky na základe dohody o vykonaní práce mala príjem 1 200 eur (po odpočítaní odvodov). Po skončení rodičovskej dovolenky sa od 21.10 2013 ako nezamestnaná zaevidovala na úrade práce, kde bola v evidencii do konca roka a dostala dávku v nezamestnanosti celkom 500 eur. Manželov základ dane za rok 2013 bol nižší ako 34 401,74 eur.

Podmienky pre uplatnenie NČZD na manželku (starostlivosť o dieťa do troch rokov veku, alebo evidencie na úrade práce boli splnené po celý rok 2013).

Do vlastného príjmu manželky sa započíta príjem na dohodu znížený o odvody (1 200 eur) plus dávka v nezamestnanosti (500 eur).

Výpočet NČZD na manželku je: $3735,94 - 1\,700 = 2\,035,94$

Manželovi vzniká nárok na uplatnenie NČZD na manželku za celý rok 2013 v sume 2 035,94 eura.

Príklad č. 12:

Manželka sa považuje od 1.6.2013 za občana so zdravotným postihnutím, je invalidná dôchodkyňa, ale nepoberá invalidný dôchodok, pracuje. Jej príjem z pracovného pomeru bol 1 800 eur.

Manželka spĺňa podmienku občana so zdravotným postihnutím, manžel si môže uplatniť NČZD na manželku za obdobie od júna do decembra 2013 a suma 1 800 eur (znížená o odvody) je vlastný príjem manželky za toto obdobie.

Výška NČZD na manželku bude závisieť aj od dosiahnutého základu dane manžela.

Príklad č. 13:

Zamestnanec si chce uplatniť NČZD na manželku - invalidnú dôchodkyňu, s ktorou žil v domácnosti a v decembri 2013 sa rozviedol. Manželka poberala invalidný dôchodok 300 eur mesačne, teda jej vlastný príjem za rok 2013 predstavuje 3 600 eur. Manželov základ dane nepresiahol sumu 34 401,74 eura.

Manžel má nárok na uplatnenie NČZD na manželku za celé zdaňovacie obdobie roka 2013.

Výpočet NČZD na manželku je: $3\,735,94 - 3\,600 = 135,94$ eura

Ak by základ dane manžela (daňovníka) bol vyšší ako 34 401,74 eura (napr. 35 000 eur), NČZD na manželku daňovníka nevzniká (bude nula). Výpočet: $12\,336,372 - 8750 (1/4 \text{ z } 35\,000) - 3\,600$ (vlastný príjem manželky) = - 13,628 = 0.

Príklad č. 14:

Manželka bola celý rok 2013 poberateľkou invalidného dôchodku prekvalifikovaného na starobný dôchodok, a súčasne je ťažko zdravotne postihnutá osoba, ktorej vznikol od februára 2013 nárok na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia - vyplatený v decembri 2013. Jej invalidný dôchodok je v sume 294 eur vyplácaný mesačne a kompenzačný príspevok je v sume 20 eur mesačne, za časť februára bol vyplatený v sume 10 eur.

Vlastný príjem manželky za zdaňovacie obdobie roka 2013 predstavuje súčet úhrnej výšky invalidného = starobného dôchodku za rok 2013 t.j. $294 \times 12 = 3\,528$ a celkovej sumy kompenzačného príspevku vyplateného v zdaňovacom období roka 2013 t.j. $10 \times 20 + 10 = 210$. Vlastný príjem manželky je $3\,528 + 210 = 3\,738$ eur. Nárok na uplatnenie NČZD na manželku nevzniká, keďže suma vlastného príjmu manželky za zdaňovacie obdobie roka 2013 je vyššia ako 3 735,94 eura.

Vypracovalo: Finančné riaditeľstvo SR

Odbor podpory a služieb pre verejnosť
február 2014